

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มน้ำกระท่อมของนักศึกษาชาย มหาวิทยาลัยรัฐแห่งหนึ่ง

ภัทรวดี นิลบารันต์ พย.บ.¹, อภัสรา บุระณะกิติ พย.บ.¹,
สุชาดา ฐานชูมัน พย.บ.¹, กนกวรรณ วงษ์สุนทร พย.บ.¹,
ธาดารัตน์ ศรีวงษ์ พย.บ.¹, รุ่งฤดี บัวใหญ่รักษา พย.บ.¹,
สุภัทสร เลาะหะนะ พย.ม.^{2*}

บทคัดย่อ

ปัจจุบันเยาวชนมีการใช้พืชกระท่อมเป็นจำนวนมาก เพื่อใช้ผ่อนคลายความเครียดและใช้ดื่มสังสรรค์ในกลุ่มเพื่อน หากใช้ติดต่อกันนานๆ และปริมาณมาก ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพได้ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มน้ำกระท่อมของนักศึกษาชาย ชั้นปีที่ 1-4 ของมหาวิทยาลัยรัฐแห่งหนึ่ง จำนวน 359 ราย คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควต้าสัดส่วนนักศึกษาชายแต่ละคณะ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับน้ำกระท่อม แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการดื่มน้ำกระท่อม และแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มน้ำกระท่อม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน

ผลการศึกษา: พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 21.33 ปี เคยดื่มน้ำกระท่อมคิดเป็นร้อยละ 47 ทำงานหารรายได้เสริมคิดเป็นร้อยละ 15.04 ส่วนใหญ่มีเพื่อนในกลุ่มดื่มน้ำกระท่อมร้อยละ 70 มีความรู้เกี่ยวกับน้ำกระท่อมในระดับสูง ร้อยละ 53.70 ทัศนคติทางบวกต่อการดื่มน้ำกระท่อมระดับปานกลาง ร้อยละ 34.67 และพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มน้ำกระท่อมระดับสูง ร้อยละ 64.30 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มน้ำกระท่อมระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ทัศนคติต่อการดื่มน้ำกระท่อม และประวัติเคยดื่มน้ำกระท่อม ($r_s = .559$, $r_s = -.681$, $p < .01$) ตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ ได้แก่ ทำงานหารรายได้เสริม เพื่อนในกลุ่มดื่มน้ำกระท่อม และลักษณะของครอบครัว ($r_s = -.139$, $r_s = -.393$, $p < .01$, $r_s = -.104$, $p < .05$) ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนป้องกันและควบคุมการดื่มน้ำกระท่อมของนักศึกษาเพื่อลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อร่างกายและจิตใจ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มน้ำกระท่อม พฤติกรรมเสี่ยง น้ำกระท่อม

¹นักศึกษพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

²อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

*Corresponding author: slorhanna@gmail.com

วันที่รับ (received) 6 พ.ค. 2567 วันที่แก้ไขเสร็จ (revised) 18 ส.ค. 2567 วันที่ตอบรับ (accepted) 26 ส.ค. 2567

Factors Related to Risky Behavior Related to Kratom Use among Male Students at a Public University

Pattarawadee Ninbarun B.N.S.¹, Apasara Buranakiti B.N.S.¹,
Suchada Thanchuman B.N.S.¹, Kanokwan Wongsuntorn B.N.S.¹,
Thadarut Sriwong B.N.S.¹, Rungruedee Buayairuksa B.N.S.¹,
Supasson Lorhhana M.N.S.^{2*}

Abstract

The current situation is that the young are using kratom to relax and socialize with friends. However, continuous and excessive use can lead to health problems. This descriptive research study aimed to examine the factors associated with risky behavior regarding kratom consumption among male students in their first to fourth years at a public university. The study included 359 participants and sample was selected using quota sampling to represent male students from various faculties at the Thai university. Data was collected using a personal information questionnaire, a knowledge questionnaire about kratom, an attitude questionnaire about kratom consumption, and a questionnaire on risky behavior related to kratom use. The CVI and KR-20 of the second questionnaires were 0.78 และ 0.92, respectively. The CVI and Cronbach's alpha coefficients of the last two questionnaires were 0.79, and 0.72, and 0.83 และ 0.84, respectively. The data was analyzed using descriptive statistics and Spearman's rank correlation coefficients.

The results: The study found that the sample had an average age of 21.33 years old. Approximately 47% had consumed kratom and 15.04% worked to earn additional income. The majority (70%) had friends who consumed Kratom. Additionally, 53.70% had a high level of knowledge about Kratom, 34.67% had a moderately positive attitude towards its consumption, and 64.30% engaged a high propensity for risky behaviors associated with Kratom consumption. Factors significantly associated with moderate risky behavior related to kratom consumption included attitudes towards kratom consumption and a history of kratom use ($r_s = .559$, $r_s = -.681$, $p < .01$, respectively). Factors with lower associations included working to earn additional income, having friends who consumed kratom, and family characteristics ($r_s = -.139$, $r_s = -.393$, $p < .01$, $r_s = -.104$, $p < .05$). The results of this study can be used as information for planning prevention and control measures regarding kratom consumption among students to reduce its potential physical and psychological impacts.

Keywords: factors related to kratom used, risky behavior, kratom

¹Nursing students, Faculty of Nursing, Ubon Ratchathani University

²Lecturer, Faculty of Nursing, Ubon Ratchathani University

*Corresponding author: slorhhana@gmail.com

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กระท่อมจัดเป็นพืชที่มีสารออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท มีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศไทยมากขึ้น โดยใช้การเคี้ยวใบสดหรือชงน้ำดื่มเพื่อกระตุ้นร่างกายให้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและสามารถทำงานได้นานขึ้น มีรายงานการนำพืชกระท่อมมาใช้สำหรับการแพทย์พื้นบ้านมาช้านานเพื่อลดอาการท้องเสีย แก้ไอ รวมถึงบรรเทาอาการปวด¹ จากการศึกษาสารสกัดจากใบกระท่อมมีคุณสมบัติบรรเทาอาการปวดคล้ายคลึงกับสารในกลุ่มฝิ่น คือ ไมตราจายนิน (Mitragynine) เป็นสารอัลคาลอยด์ที่พบในพืชกระท่อม² การควบคุมการใช้กระท่อมตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2564 เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 (ฉบับที่ 2) ได้กำหนดยกเลิกพืชกระท่อมจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2564 เป็นต้นมา ประกาศดังกล่าวมีผลให้พืชกระท่อมไม่ถูกควบคุมเป็นยาเสพติดให้โทษ ประชาชนทั่วไปสามารถใช้พืชกระท่อมด้วยการเคี้ยวใบ การต้มน้ำกระท่อม หรือชงชากระท่อมดื่มได้ตามวิถีท้องถิ่น³ อย่างไรก็ตามหากบุคคลมีการใช้กระท่อมในปริมาณมากอย่างต่อเนื่องจะส่งผลทำให้ร่างกายทรุดโทรมเนื่องจากร่างกายทำงานมากเกินไป มักจะมีรูปร่างผอม ริมฝีปากดำ ปากแห้ง ปัสสาวะบ่อย ท้องผูก เกิดการติดยาและอาจพบปัญหาสุขภาพจิตได้⁴

การใช้กระท่อมนับเป็นเรื่องปกติเนื่องจากประชาชนสามารถปลูกเพื่อบริโภคและจำหน่ายได้ ปัจจุบันมีผู้เสพติดการใช้กระท่อมมากขึ้น จากการสำรวจประสบการณ์การใช้สารเสพติดชนิดต่างๆ ในประชากรอายุ 12-65 ปีทั่วประเทศ พบว่า ประชากรไทยประมาณ 2.96 ล้านคนเคยใช้สารเสพติดอย่างน้อยหนึ่งชนิด สารเสพติดที่มีจำนวนผู้เคยใช้ในชีวิตรวมที่สุดคือ กระท่อม คิดเป็นอัตรา 31.45 ต่อพันคน รองลงมาได้แก่ กัญชา อัตรา 21.84 ต่อพันคน ยาบ้า คิดเป็นอัตรา 20.82 ต่อพันคน และน้ำต้มใบกระท่อม คิดเป็นอัตรา 9.53 ต่อพันคน ข้อมูลการใช้สารเสพติดใน 12 เดือนของประชากรไทย พบว่า ผู้ใช้กระท่อม จำนวน 843,861 คน⁵ ส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้กลุ่มอายุ 20-24 ปี คิดเป็น 18.28 ต่อพันคน รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 25-44 ปี คิดเป็น 11.84 ต่อพันคน และที่น่าเป็นห่วงคือ กลุ่มอายุ 12-19 ปี คิดเป็น 1.90 ต่อพันคน หรือเท่ากับจำนวนประชากรประมาณ 13,544 คนทั่วประเทศ เห็นได้ว่าแนวโน้มการใช้กระท่อมกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนมีเพิ่มขึ้นและกระจายพื้นที่กว้างมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ประชากรชายมีอัตราการใช้น้ำต้มใบกระท่อมสูงกว่าประชากรหญิง และผู้ใช้ที่อาศัยนอกเขตเทศบาลมีอัตราการใช้น้ำต้มใบกระท่อมสูงกว่าประชากรในเขตเทศบาล⁵⁻⁶

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการติ่มน้ำกระท่อมในกลุ่มเยาวชน ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ความอยากรู้อยากลอง ประสบการณ์ใช้สารเสพติดที่ผ่านมา⁷ ความรู้และทัศนคติต่อการติ่มน้ำกระท่อม จากข้อมูลของประชากรที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด พ.ศ. 2562 พบว่า เพศชายมีอัตราการติ่มน้ำกระท่อมสูงกว่าเพศหญิง โดยเฉพาะในช่วงอายุ 20 ปีขึ้นไป⁵ ความรู้และทัศนคติต่อการติ่มน้ำกระท่อม กล่าวคือ ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับน้ำกระท่อมในระดับมาก จะมีผลทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อการติ่มน้ำกระท่อมและอาจมีผลต่อพฤติกรรมการติ่มน้ำกระท่อมได้⁷ นอกจากนี้ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เพื่อนและสมาชิกในครอบครัวมีการใช้กระท่อม โดยกลุ่มเพื่อนมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้มีพฤติกรรมของวัยรุ่นเปลี่ยนไป⁸ เห็นเพื่อนติ่มจึงติ่มด้วย เพื่อให้เกิดการยอมรับเข้ากลุ่ม สื่อที่ทำให้วัยรุ่นสามารถเข้าถึงแหล่งซื้อขายน้ำกระท่อมได้ง่ายก็จะส่งเสริมการใช้กระท่อมมากขึ้น⁹ ครอบครัวที่มีพฤติกรรมการใช้สารเสพติดหรือใช้พืชกระท่อมรวมทั้งการยอมรับพฤติกรรมในการใช้สารเสพติดของเยาวชน¹⁰ เยาวชนก็จะมองว่าการใช้กระท่อมเป็นเรื่องปกติ ทำให้ติ่มน้ำกระท่อม¹¹

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีการรณรงค์การใช้สารเสพติดในเยาวชนทั้งกลุ่มนักเรียนและนักศึกษาในสถานศึกษา¹² อย่างไรก็ตามจำนวนผู้ใช้กระท่อมโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนยังมีจำนวนเพิ่มขึ้นทั้งสถานศึกษาอยู่ใกล้แหล่งขายหรือแหล่งผลิต เพื่อนสนิทติ่มน้ำกระท่อม เพื่อนซี้ชกชวน และต้องการ

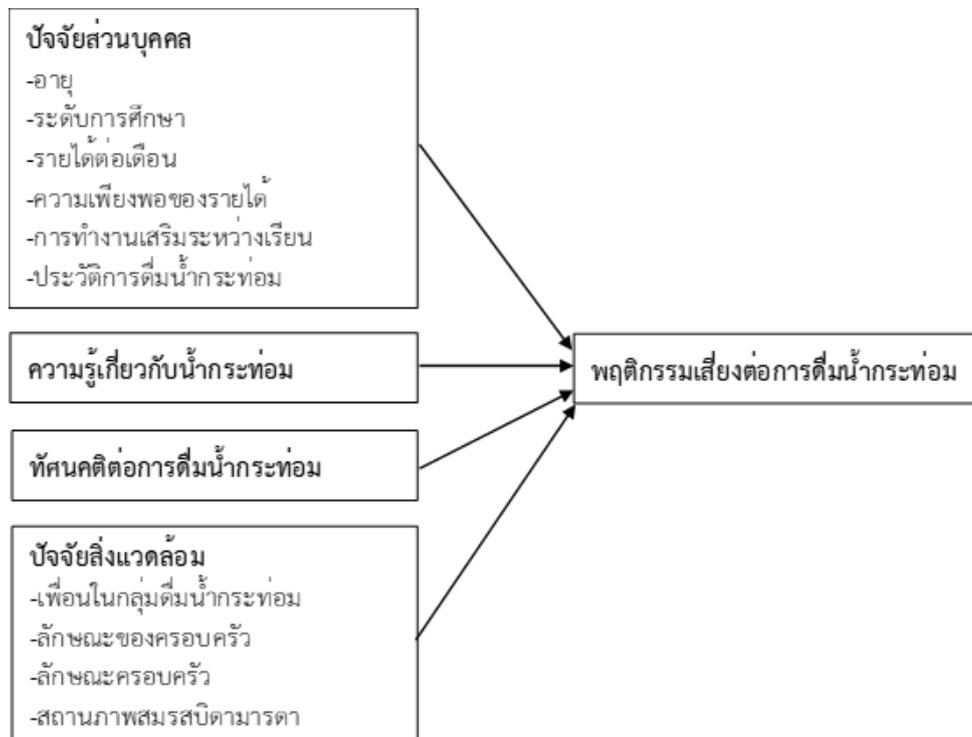
การยอมรับจากเพื่อนมากที่สุด¹³⁻¹⁴ หรือเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ นอกจากนี้ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยเกิดจากความอยากรู้อยากลอง ทำให้ติดน้ำกระเทียมเสียว การเรียน เสียวสุขภาพ เนื่องจากผู้ที่ดื่มน้ำกระเทียมมักจะดื่มเวลาเลิกเรียนหรือหลังจากเลิกงานช่วงเย็น เพื่อผ่อนคลายทำให้เกิดอารมณ์ครึกครื้นเวลากลางคืน และง่วงซึมเวลากลางวัน จากปัจจัยที่มีความหลากหลายที่เพิ่มโอกาสให้เยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการดื่มน้ำกระเทียมได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มน้ำกระเทียมของนักศึกษาชาย เพื่อข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะสามารถนำไปใช้ในการวางแผนป้องกันและควบคุมการใช้กระเทียมของนักศึกษาอย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการดื่มน้ำกระเทียมของนักศึกษาชาย
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการดื่มน้ำกระเทียมของนักศึกษาชาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎี KAP ของ Schwartz¹⁵ เป็นทฤษฎีประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวแปรที่มีความสำคัญประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) กล่าวคือ ความรู้และทัศนคติต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติหรือการแสดงพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นของบุคคล นอกจากนี้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า ยังมีปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้นด้วย¹³⁻¹⁴ ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการศึกษา วิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)

ประชากร เป็นกลุ่มนักศึกษาชายชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยรัฐแห่งหนึ่ง ในจังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 5,434 คน ช่วงเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล เมษายน - พฤษภาคม พ.ศ. 2567

กลุ่มตัวอย่าง คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการประมาณค่าสัดส่วนแบบทราบประชากรของ เคซีและมอร์แกน¹⁶ ดังนี้

$$n = \frac{\chi^2 Np(1-p)}{e^2 (N-1) + \chi^2 p(1-p)}$$

กำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าสัดส่วนของการบริโภคน้ำกระท่อมเท่ากับ 0.5 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เท่ากับ 0.05 ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 359 ราย แบ่งกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

นักศึกษา	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน/ร้อยละ)
ชั้นปี 1	1,540	102/28.34
ชั้นปี 2	1,398	92/25.73
ชั้นปี 3	1,232	81/22.67
ชั้นปี 4	1,264	84/23.26

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (Quota selection) โดยกำหนดสัดส่วนของจำนวนนักศึกษาชาย 11 คน ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion criteria) ดังนี้ 1) นักศึกษาที่กำลังศึกษาในเวลาปกติ 2) ยินดีและเต็มใจในการเข้าร่วมการวิจัย เกณฑ์ในการคัดออกกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion criteria) ดังนี้ 1) นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนล่วงหน้าและกลุ่มบุคคลภายนอก 2) นักศึกษาที่ลาออกระหว่างทำวิจัย 3) นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามวิจัยไม่ครบถ้วน

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

การศึกษานี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่ UBU-REC-72/2567 ลงวันที่วัน 3 เมษายน 2567 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลถึงคณบดีแต่ละคณะ ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการยินยอมเข้าร่วมการวิจัยผ่านทาง Google form โดยสมัครใจ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษานี้จะถูกเก็บเป็นความลับ โดยการทำให้แบบสอบถามจะไม่ให้ระบุชื่อ-สกุล และไม่บันทึกอีเมลของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามข้อใดข้อหนึ่งได้เมื่อรู้สึกไม่สะดวกใจหรือจะขอยุติการให้ความร่วมมือในงานวิจัยในขั้นตอนใด ๆ โดยไม่ต้องให้เหตุผล ทั้งนี้การบอกยกเลิกเข้าร่วมการวิจัยจะไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาหรือการปฏิบัติงานเสริม การนำเสนอผลการศึกษานี้ผู้วิจัยจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามผู้วิจัยได้พัฒนาจากกรอบแนวคิดและการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบไปด้วย 4 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล มีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อบันทึกข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบไปด้วยคำถามแบบปลายเปิด-ปลายปิด ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อ

เดือน ความเพียงพอของรายได้ อาชีพเสริม ลักษณะครอบครัว ประวัติการดื่มน้ำกระเทียม และการดื่มน้ำกระเทียมของเพื่อนในกลุ่ม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับน้ำกระเทียม สร้างโดยกิตติศักดิ์ เหมือนดาว¹⁷ ซึ่งเป็นคำถามให้เลือกตอบจำนวน 10 ข้อ โดยให้เลือกตอบ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” สำหรับเกณฑ์การให้คะแนน หากตอบ “ใช่” ได้ 1 คะแนน หรือหากตอบ “ไม่ใช่” ให้ 0 คะแนน การแปลผลคะแนน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ของบลูม¹⁸ ได้แก่ คะแนน 0-5 คะแนน (น้อยกว่าร้อยละ 60) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับน้ำกระเทียมอยู่ในระดับต่ำ คะแนน 6-7 คะแนน (ร้อยละ 60-79) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับน้ำกระเทียมอยู่ในระดับปานกลาง และคะแนน 8-10 คะแนน (มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับน้ำกระเทียมอยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 3 แบบประเมินทัศนคติต่อการดื่มน้ำกระเทียม สร้างโดยปณิทัต ต้นธนปัญญากร และคณะ¹³ ประกอบด้วย 10 ข้อ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale) แบ่งคำตอบออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมาก เห็นด้วย ปานกลาง เห็นด้วยน้อย และไม่เห็นด้วย สำหรับเกณฑ์การให้คะแนน จะให้คะแนน 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ การแปลผลคะแนนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ คะแนนระหว่าง 10-20 คะแนน หมายถึง ทัศนคติระดับต่ำต่อการดื่มน้ำกระเทียม คะแนนระหว่าง 21-30 คะแนน หมายถึง ทัศนคติระดับปานกลางต่อการดื่มน้ำกระเทียม และคะแนนระหว่าง 31-40 คะแนน หมายถึง ทัศนคติระดับสูงต่อการดื่มน้ำกระเทียม

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มน้ำกระเทียม ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและข้อคำถามจากแบบคัดกรอง ASSIST ฉบับภาษาไทยของสาวิตรี อัจฉางค์กรชัย และนพพน ต้นศิริ¹⁹ ที่เกี่ยวกับประสพการณ์ในการดื่มน้ำกระเทียมและใช้กระเทียมในการประกอบอาหาร รวมทั้งประสพการณ์ในการชวนเพื่อนดื่มน้ำกระเทียม ช่วงระยะเวลา 3 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งจะแสดงให้เห็นระดับความเสี่ยงที่สัมพันธ์กับการดื่มน้ำกระเทียม มีข้อคำถามทั้งหมด 7 ข้อ การแปลผลคะแนนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ คะแนนระหว่าง 7-11 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ คะแนนระหว่าง 12-16 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลาง และคะแนนระหว่าง 17-21 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การหาความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ทางด้านสุขภาพจิตและการทำงานเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดของเยาวชน โดยค่าดัชนีความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity index: CVI) และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1.แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับน้ำกระเทียม ได้ค่า CVI=0.78 ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธี Kuder-Richardson 20 (KR-20) เท่ากับ 0.92

2.แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการดื่มน้ำกระเทียม ได้ค่า CVI=0.79 ค่าความเชื่อมั่นใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.83

3. แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงต่อการดื่มน้ำกระเทียม ได้ค่า CVI=0.72 ค่าความเชื่อมั่นใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.84

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เมื่อได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลต่อคณบดีทุกคณะ จำนวน 11 คณะ พร้อมทั้งแนบเอกสารชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บข้อมูล ขนาดกลุ่มตัวอย่าง และระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์การเข้าถึงข้อมูล นักศึกษาชายแต่ละคณะทุกชั้นปี หลักสูตรปริญญาตรี ได้แก่ ชื่อ นามสกุล รหัสนักศึกษา และช่องทางการติดต่อของนักศึกษา

3. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของวิจัย ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ประธานสโมสรนักศึกษาแต่ละคณะพร้อมส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์สโมสรนักศึกษาในแต่ละคณะสำรวจและขอความร่วมมือเข้าร่วมการวิจัย โดยผู้เข้าร่วมวิจัยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 30 นาที ผ่านทาง Google form ซึ่งมีขั้นตอนการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยมีการแนะนำตนเอง แนะนำหัวข้อการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย พร้อมกับส่งลิงค์ Google form แบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 หน้าแรกของแบบสอบถาม เป็นเอกสารชี้แจงรายละเอียดของการวิจัย ภายหลังกลุ่มตัวอย่างอ่านรายละเอียดการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกตอบ ยินยอมหรือไม่ยินยอม เข้าร่วมการวิจัย แทนการลงนามในเอกสาร หากกลุ่มตัวอย่างกดเลือก “ยินยอม” เข้าร่วมการวิจัยจะสามารถเข้าถึงหน้าแบบสอบถามได้ แต่ถ้ากดเลือก “ไม่ยินยอม” เข้าร่วมการวิจัย จะไม่สามารถเข้าถึงหน้าแบบสอบถามและถือเป็นการสิ้นสุดการตอบแบบสอบถาม

4. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล คะแนนความรู้ คะแนนทัศนคติ และคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติ่มน้ำกระท่อม สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติ่มน้ำกระท่อมของนักศึกษาชาย ได้แก่ ความเพียงพอรายได้ ทำอาชีพเสริม ลักษณะครอบครัว สถานภาพสมรสของบิดามารดา ประวัติเคยติ่มน้ำกระท่อม เพื่อนในกลุ่มติ่มน้ำกระท่อม ความรู้เกี่ยวกับน้ำกระท่อม และทัศนคติต่อการติ่มน้ำกระท่อม ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (Spearman rank correlation coefficient) เนื่องจากข้อมูลมีการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 18-26 ปี อายุเฉลี่ย 21.33 ปี ส่วนใหญ่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 39.55) รายได้ต่อเดือนระหว่าง 3,000-50,000 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอและมีเงินเก็บร้อยละ 56.27 ไม่ได้ทำงานเสริมระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ 84.96 กลุ่มตัวอย่างมาจากครอบครัวขยายร้อยละ 54.87 ประวัติการติ่มน้ำกระท่อมส่วนใหญ่ไม่เคย ร้อยละ 53.20 และเคยติ่มน้ำกระท่อม ร้อยละ 46.80 ความถี่ในการติ่มน้ำกระท่อมระหว่าง 1-15 แก้วต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่มีเพื่อนในกลุ่มติ่มน้ำกระท่อมคิดเป็นร้อยละ 69.92 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ แยกตามชั้นปี ความเพียงพอของรายได้ การทำงานเสริมระหว่างเรียน ลักษณะครอบครัว สถานะภาพสมรสของผู้ปกครอง ประวัติการเติมน้ำกระท่อม และการเติมน้ำกระท่อมของเพื่อนในกลุ่ม (n=359)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	65	18.11
ชั้นปีที่ 2	75	20.89
ชั้นปีที่ 3	142	39.55
ชั้นปีที่ 4	77	21.45
อายุน้อยที่สุด – อายุมากที่สุด = 18-26 ปี Mean = 21.33 ปี S.D.=5.82		
ความเพียงพอต่อรายได้/เดือน		
ไม่เพียงพอ	57	15.88
เพียงพอและมีเงินเก็บ	202	56.27
เพียงพอแต่ไม่มีเงินเก็บ	100	27.85
รายได้ต่ำสุด-รายได้สูงสุด = 3,000-50,000 บาท Median = 6,000 บาท		
ทำงานเสริมระหว่างเรียน		
ไม่ได้ทำงานเสริม	305	84.96
ทำงานเสริม	54	15.04
ลักษณะครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว	162	45.13
ครอบครัวขยาย	197	54.87
ประวัติเคยเติมน้ำกระท่อม		
ไม่เคย	191	53.20
เคย	168	46.80
การเติมน้ำกระท่อมของเพื่อนในกลุ่มกระท่อม		
ไม่ดื่ม	108	30.08
ดื่ม	251	69.92

ส่วนที่ 2 ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเสี่ยงเกี่ยวกับการเติมน้ำกระท่อม

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับค่าเฉลี่ยคะแนนและระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเสี่ยงเกี่ยวกับการเติมน้ำกระท่อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับน้ำกระท่อมระดับสูงร้อยละ 53.70 (Mean = 8.00, S.D. = 2.88) รองลงมาระดับปานกลางร้อยละ 26.30 และระดับต่ำ ร้อยละ 20.00 ทักษะเกี่ยวกับการเติมน้ำกระท่อมระดับปานกลางร้อยละ 34.67 (Mean = 27.31, S.D. = 7.63) รองลงมาระดับต่ำ ร้อยละ 33.33 และระดับสูงร้อยละ 32.00 มีพฤติกรรมเสี่ยงเกี่ยวกับการเติมน้ำกระท่อมระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 64.30 (Mean = 17.70, S.D. = 4.16) รองลงมาระดับปานกลางร้อยละ 23.00 และระดับต่ำ ร้อยละ 12.70 โดยพบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูง เคยอยากลองเติมน้ำกระท่อมผสมกับน้ำหวาน คิดเป็นร้อยละ 24.2 รองลงมาเคยเดินเข้าร้านขายน้ำกระท่อมหรือเข้าแหล่งขายน้ำกระท่อมทางออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 18.9 ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยคะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเสี่ยง เกี่ยวกับการดื่มน้ำกระเทียม (n = 359)

ตัวแปร	ค่าคะแนนที่เป็นไปได้ (ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด)	ค่าคะแนนที่ได้ (ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด)	Mean (S.D)	การแปลผล
ความรู้เกี่ยวกับน้ำกระเทียม	0-10	0-10	8.00 (2.88)	สูง
ทัศนคติเกี่ยวกับการดื่มน้ำ กระเทียม	10-40	12-40	27.31 (7.63)	ปานกลาง
พฤติกรรมเสี่ยงเกี่ยวกับการดื่มน้ำ กระเทียม	7-21	7-21	17.70 (4.16)	เสี่ยงสูง

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มน้ำกระเทียมของนักศึกษาชาย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มน้ำกระเทียมของนักศึกษาชาย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง คือ ทัศนคติต่อการดื่มน้ำกระเทียม ($r_s = .559, p < .01$) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบระดับปานกลาง คือ ประวัติเคยดื่มน้ำกระเทียม และ ($r_s = -.681, p < .01$) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำ คือ ความรู้เกี่ยวกับน้ำกระเทียม ($r = .124, p < .01$) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำ ได้แก่ ทำอาชีพเสริม เพื่อนในกลุ่มดื่มน้ำกระเทียม และลักษณะของครอบครัว ($r_s = -.139, -.393, p < .01, r_s = -.104, p < .05$) ตามลำดับ ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ระดับความรู้ ระดับทัศนคติ และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการดื่มน้ำกระเทียม (n = 359)

ตัวแปรที่ศึกษา	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.ความเพียงพอรายได้	1								
2.หารายได้เสริม	.136**	1							
3.ลักษณะครอบครัว	-.051	-.176*	1						
4.สถานภาพสมรสบิดามารดา	-.102	.037	.450**	1					
5.ประวัติเคยดื่มน้ำกระเทียม	-.041	-.023	.075	.035	1				
6.เพื่อนในกลุ่มดื่มน้ำกระเทียม	-.041	.155*	-.035	.035	.418**	1			
7.ความรู้เกี่ยวกับน้ำกระเทียม	-.004	-.048	.000	.042	-.256**	-.098	1		
8.ทัศนคติต่อการดื่มน้ำกระเทียม	.036	-.077	-.019	-.018	-.433**	-.348**	.036	1	
9.พฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มน้ำ กระเทียม	.073	-.139**	-.104*	-.096	-.681**	-.393**	.164**	.559**	1

* p < .05, **p < .01

การอภิปรายผล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการดื่มน้ำกระเทียมของนักศึกษาชาย ได้แก่ การหารายได้เสริม ลักษณะครอบครัว ประวัติเคยดื่มน้ำกระเทียม เพื่อนในกลุ่มดื่มน้ำกระเทียม ความรู้เกี่ยวกับน้ำกระเทียม และทัศนคติต่อการดื่มน้ำกระเทียม ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มน้ำกระเทียมของนักศึกษาชายในระดับปานกลาง ได้แก่ ประวัติเคยดื่มน้ำกระเทียม และทัศนคติต่อการดื่มน้ำกระเทียม ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ได้แก่ การทำอาชีพเสริม ลักษณะครอบครัว เพื่อนในกลุ่มดื่มน้ำกระเทียม และความรู้เกี่ยวกับน้ำกระเทียม ผู้วิจัยสามารถอภิปรายแต่ละประเด็นดังนี้

การหารายได้เสริม พบว่า นักศึกษาส่วนหนึ่งได้ทำงานอื่นร่วมด้วยระหว่างเรียนทั้งช่วงกลางวันและกลางคืน ทั้งภายในสถานศึกษาและเดินทางทำงานข้ามจังหวัด เพื่อหารายได้เสริมให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายระหว่างเรียน ทำให้นักศึกษามีโอกาสพบเพื่อนหรือสังคมนอกใหม่ที่หลากหลายขึ้น อีกทั้งต้องใช้เวลาว่างในการทำงานเพิ่มขึ้นที่นอกเหนือจากการเรียน อาจส่งผลให้เกิดความอ่อนล้า หรือความเครียดเกิดขึ้นได้ เป็นปัจจัยที่เพิ่มโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าถึงและใช้สารเสพติดมากขึ้น ทำให้เกิดความทนในการทำงานมากขึ้น หรือเพื่อให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนที่ทำงานด้วยกัน สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า มีการใช้น้ำกระท่อมน้ำสุตร 4 x 100 มากที่สุดในกลุ่มเยาวชน ส่วนใหญ่ใช้ครั้งแรกเพราะอยากลอง เพื่อการทำงานและผ่อนคลายความเครียด²⁰

ลักษณะครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มน้ำกระท่อมน้ำสุตรของนักศึกษา กล่าวคือ ครอบครัวถือเป็นจุดเริ่มต้นในการวางรากฐานชีวิต ทั้งการอบรมเลี้ยงดู ปลูกฝัง และเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตัวของนักศึกษา หากนักศึกษายู่ในครอบครัวที่มีความขัดแย้ง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มียอมรับการใช้สารเสพติดของนักศึกษา เช่น การดื่มสุรา สูบบุหรี่ ก็จะเพิ่มโอกาสการใช้สารเสพติดที่หลากหลายขึ้น รวมทั้งมีสมาชิกในครอบครัวที่เป็นแบบอย่างในการใช้สารเสพติด ก็ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมเลียนแบบได้ สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า วัยรุ่นชายที่มีความขัดแย้งในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้ยาเสพติด และรูปแบบครอบครัวที่พอกอยู่กบิบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับการใช้ยาเสพติดด้วยเช่นกัน แต่สำหรับครอบครัวที่มีการตอบสนองความผูกพันทางด้านอารมณ์และการควบคุมพฤติกรรมในทางที่ดี เลี้ยงดูบุตรให้ความรักและความอบอุ่นแก่สมาชิกในครอบครัว ทำให้อสมาชิกในครอบครัวรู้สึกว่าเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ ส่งผลให้มีการพัฒนาบุคลิกภาพเหมาะสม สามารถปรับตัวได้ดี¹⁴

ประวัติเคยดื่มน้ำกระท่อมน้ำสุตร พบว่า โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีประวัติเคยดื่มน้ำกระท่อมน้ำสุตร อธิบายได้ว่า วัยรุ่นที่เคยลองใช้สารเสพติดประเภทอื่นหรือประเภทเดียวกันมาก่อน มีโอกาสให้หันมาใช้สารเสพติดได้ง่ายกว่าคนที่ไม่เคยใช้มาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องรูปแบบและผลกระทบจากการใช้พืชกระท่อมและ/หรือสารเสพติดที่มีส่วนผสมของพืชกระท่อมในพืชที่ภาคใต้ตอนบน²¹ ตรงกันข้ามอาจไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ในการใช้สารเสพติดหรือเคยดื่มน้ำกระท่อมน้ำสุตรมาก่อน เนื่องด้วยปัจจุบันมีการปรับสูตรหรือรูปแบบในการใช้น้ำกระท่อมน้ำสุตรเปลี่ยนไป เช่น การเพิ่มความหวานด้วยน้ำอัดลม น้ำหวาน หรือโยเกิร์ต ทำให้ดื่มง่ายขึ้น ซึ่งวัยรุ่นบางกลุ่มมักมองเห็นผลทางด้านดีในการดื่ม²²

เพื่อนในกลุ่มดื่มน้ำกระท่อมน้ำสุตร อธิบายได้ว่า เพื่อนจะมีบทบาทที่สำคัญที่จะทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมเปลี่ยนไป เยาวชนในกลุ่มเพื่อนที่ดีจะทำให้ห่างไกลจากพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด แต่ในขณะเดียวกัน หากกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมหรือมีการใช้สารเสพติด ประกอบกับนักศึกษาขาดความรู้เกี่ยวกับการดื่มน้ำกระท่อมน้ำสุตร ก็จะมีโอกาสที่จะถูกเพื่อนชักชวนให้ลองใช้น้ำกระท่อมน้ำสุตรได้ รวมทั้งการถูกเพื่อนหลอกให้ดื่มเครื่องดื่มอื่นที่ผสมน้ำกระท่อมน้ำสุตร จนเกิดการติดน้ำกระท่อมน้ำสุตร^{20,22,25} ต้องการให้เพื่อนยอมรับเข้ากลุ่ม^{21,25} จากการศึกษาเหตุผลที่สำคัญในการดื่มครั้งแรก ส่วนใหญ่ถูกเพื่อนชักชวนและสนุกสนานกับกลุ่มเพื่อน อาจจะมีการลองดื่มเฉพาะตอนเข้ากลุ่มสังสรรค์กับเพื่อน²⁵

ความรู้เกี่ยวกับน้ำกระท่อมน้ำสุตรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มน้ำกระท่อมน้ำสุตร กล่าวคือ นักศึกษาที่มีความรู้ถูกต้องมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในการใช้น้ำกระท่อมน้ำสุตรได้ โดยความรู้เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อความเชื่อของบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรม สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับพืชกระท่อมมีความสัมพันธ์กับการใช้กระท่อม²¹ อธิบายได้ว่า เยาวชนที่มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มน้ำกระท่อมน้ำสุตร จะช่วยให้เกิดภูมิคุ้มกันและไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับกับสารเสพติด ถึงแม้ว่าเพื่อนมาชักชวน หรือแม้ว่าสถานภาพด้านครอบครัวจะเป็นอย่างไรก็ตาม เยาวชนสามารถอยู่ได้โดยไม่ไปข้องเกี่ยวกับสารเสพติด เช่นเดียวกับ

การศึกษาที่พบว่า เยาวชนที่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของสารเสพติด ทำให้มีภูมิคุ้มกันที่ทำให้ลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด²³

ทัศนคติต่อการดื่มน้ำกระเทียม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มน้ำกระเทียม อยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการดื่มน้ำกระเทียมระดับปานกลาง อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการดื่มน้ำกระเทียม อาจมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มน้ำกระเทียมได้ เนื่องจากคนส่วนใหญ่มองว่ากระเทียมเป็นพืชสมุนไพรและการดื่มน้ำกระเทียมจะดีกว่าดื่มสุรา เพราะสังคมยอมรับได้มากกว่า แสดงอาการมินน้อยกว่าสุรา ดื่มน้ำกระเทียมทำให้ทำงานได้นานขึ้น มีแรงในการทำงาน ไม่ไว้วายหรืออาละวาด²² นอกจากนี้ยังมองว่าการดื่มน้ำกระเทียมไม่มีผลเสียอะไรต่อชุมชน และไม่ได้ตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดขึ้นหากมีการดื่มน้ำกระเทียมในปริมาณมากและต่อเนื่อง จึงทำให้มีการดื่มน้ำกระเทียมแพร่หลายมากขึ้น²⁴ นอกจากนี้คนส่วนใหญ่มองว่าการดื่มน้ำกระเทียมเป็นเรื่องปกติ สอดคล้องกับกฎหมายที่เปิดเสรีของกระเทียม จึงทำให้การดื่มน้ำกระเทียมเป็นเรื่องธรรมดาของสังคม ไม่รู้สึกรังเกียจผู้ดื่มน้ำกระเทียม เพราะใช้แล้วไม่ระราน ช่วยกันทำงานมากกว่าการก่อการทะเลาะวิวาท ทำให้สู้งานขยัน⁶

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการดื่มน้ำกระเทียมของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และจากการผลการวิเคราะห์พฤติกรรมรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยดื่มน้ำกระเทียมผสมกับน้ำหวาน เคยซื้อและดื่มน้ำกระเทียมบ่อยเกือบทุกวัน และเคยเป็นผู้ชักชวนเพื่อนในการดื่มน้ำกระเทียม เป็นต้น²⁰ อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยที่มีต้องการอยากรู้อยากลอง และมีสังคมเพื่อน การดื่มน้ำกระเทียมสามารถทำได้ง่าย และปัจจุบันมีรูปแบบที่หลากหลายให้ทำให้การดื่มน้ำกระเทียมง่ายขึ้น โอกาสการเข้าถึงแหล่งซื้อขายได้ง่ายขึ้น ทางออนไลน์^{20,24-25} สอดคล้องกับการรายงานว่าเด็กและเยาวชนจะเข้าถึงแหล่งสารเสพติดมากที่สุด เพราะในชุมชนมีแหล่งซื้อขายที่เข้าถึงได้ง่าย เยาวชนกลุ่มนี้จึงเห็นการซื้อขายและการดื่มน้ำกระเทียมเป็นเรื่องปกติ²⁵

ข้อจำกัดของการศึกษาในครั้งนี้

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้อสรุปเฉพาะนักศึกษาชาย มหาวิทยาลัยแห่งเดียวที่ทำการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปสรุปเป็นภาพรวมของนักศึกษาชายทั้งหมดทุกมหาวิทยาลัยได้ และทำการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณโดยการตอบแบบสอบถามทางออนไลน์ ปีการศึกษา 2566 เท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและปรับทัศนคติต่อการดื่มน้ำกระเทียมของนักศึกษาในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบการดื่มน้ำกระเทียมต่อร่างกาย จิตใจ และสังคมของนักศึกษาในสถานศึกษาในระยะยาวขึ้น
2. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรม ประสิทธิภาพและการตัดสินใจในการดื่มน้ำกระเทียม

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณาบดีทั้ง 11 คณะ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย ประธานสโมสรนักศึกษาและนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จนการศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. Charoenratana S, Anukul C, Aramrattan A. Attitudes towards kratom use, decriminalization and the development of a community-based kratom control mechanism in Southern Thailand. *Int J Drug Policy* 2021;95:103197. doi: 10.1016/j.drugpo.2021.103197.
2. Eastlack SC, Cornett EM, Kaye AD. Kratom-Pharmacology, Clinical Implications, and Outlook: A Comprehensive Review. *Pain Ther* 2020;9:55-69. doi: 10.1007/s40122-020-00151-x.
3. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยากระทรวงสาธารณสุข. กระท่อม (Kratom) [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 25 มิ.ย. 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://mnfda.fda.moph.go.th/narcotic/?p=6063>
4. สมฤดี เอี่ยมฉนวน. ผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจและพฤติกรรมของผู้ใช้ใบกระท่อมที่เข้ารับการรักษาในสถานบำบัดรักษาสารเสพติด [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2560.
5. วรางคณา จันทรงค์, ปาจริย ผลประเสริฐ. แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา ในจังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข* 2561;4:65-74.
6. มานพ คณะโต, กนิษฐา ไทยกล้า, สาวิตรี อัมมวงค์กรชัย, จิตรลดา อารีย์สันติชัย, ศยามล เจริญรัตน์, พูนรัตน์ ลียติกุล และคณะ. รายงานผลการสำรวจครัวเรือนเพื่อคาดจำนวนประชากรผู้ใช้สารเสพติดของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์; 2562.
7. Roche DJO, Bujarski S, Green R, Hartwell EE, Leventhal AM, Ray LA. Alcohol, tobacco, and marijuana consumption is associated with increased odds of same-day substance co- and tri-use. *Drug and Alcohol Dependence* 2019;200:40-9. doi: 10.1016/j.drugalcdep.2019.02.035.
8. กิตติวงศ์ สาสวด, ปรีชา ดิลกวุฒิสิริ. การพัฒนารูปแบบการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่เทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารชุมชนวิจัย* 2559;10:116-24.
9. ณิชฎาวรรณ รอดการทุกข์, กุลทัต หงส์ขยางกูร, พงศ์เทพ สุธีรัฐ. กระบวนการเลิกใช้สารเสพติดก่อนเข้าสู่การเป็นสมาชิกกลุ่มที่เห็นต่างในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และ 4 อำเภอจังหวัดสงขลา. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์* 2560;8:89-97.
10. Zaleski AC, Aloise-Young PA. Using peer injunctive norms to predict early adolescent cigarette smoking intentions. *J Appl Soc Psychol* 2013;43:E124-31. doi: 10.1111/jasp.12080.
11. Talek M, Cottler B, Wichaidit W, Assanangkornchai S. Patterns of Kratom use among male drug users in the deep south of Thailand. *THJPH* 2021;51:16-22.

12. วราสินธุ์ หยือาเส็ม นิรนาท แสนสา สุขอรุณ วงษ์ทิม. ผลของการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อปรับเปลี่ยนเจตคติต่อการเสพยากระท่อม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9; 29 พฤศจิกายน 2562; มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2562.
13. ปณิตทัต ต้นธนปัญญากร, ทศนพรรณ เวชศาสตร์, นลพรรณ ชันติกุลานนท์, ศศิวิมล จันทร์มาลี, อภิเชษฐ์ จำเนียรสุข. ความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้พืชรกระท่อมของประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่ย้ายอยู่ในชุมชนบ้านกระแจะ จังหวัดปทุมธานี. วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2566;18:45-59.
14. วราภรณ์ มั่งคั่ง, จินตนา วัชรสินธุ์, วรณีย์ เดียววิเศษ. ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง. วารสารสาธารณสุขบูรพา 2559;11:54-63.
15. Schwartz NE. Nutritional knowledge, attitudes, and practices of high school graduates. J Am Diet Assoc 1975;66:28-31.
16. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. Educ Psychol Meas 1970;30:607-10. doi: 10.1177/001316447003000308.
17. กิตติศักดิ์ เหมือนดาว. การทดสอบทางพฤกษเคมีของพืชรกระท่อมและการแยกไมโครไบโอมจากใบกระท่อมเพื่อใช้เป็นสารมาตรฐาน และการศึกษาความเข้าใจและทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการถอดพืชรกระท่อมออกจากบัญชียาเสพติดประเภทที่ 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2564.
18. Bloom BS, Madaus GF, Hastings JT. Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York: McGraw-Hill; 1971.
19. สาวิตรี อัจฉนาครชัย, นพพร ต้นตริงสี. แบบคัดกรอง ASSIST ฉบับภาษาไทย [อินเทอร์เน็ต]. แผนงานวิชาการสารเสพติดชุมชน; 2557 [เข้าถึงเมื่อ 12 มีนาคม 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://medipe2.psu.ac.th/tsan/wp-content/uploads/2016/09/Final-report-ASSIST.pdf>
20. ดาริกา ไสงาม, อลัน กีเตอร์, วลัยลักษณ์ จิตพิบูลย์. ความชุกของการติ่มสุรา การใช้พืชรกระท่อม และการใช้ 4X100 กรณีศึกษา: พื้นที่ตำบลน้ำพุ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานีและวิเคราะห์ความชุกของการใช้สารเหล่านี้ของประชากรไทยจากฐานข้อมูลทุติยภูมิ. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา 2562; 1-16.
21. เจตน์สุภะสิทธิ์ สังข์พันธ์, เกตติวา บุญปรากฏ, ชิตชนก เชิงเขาว์, อภิรักษ์จันทวงศ์, ปกรณ์ ลิมโยธิน. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของเยาวชนไทยในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตา 2563;31:88-103.
22. Yothasupap A, Bunman S, Nomsin A. Kratom use and health literacy of kratom for user: A narrative review. The Bangkok Medical Journal 2024 Feb; 20:42-8. doi: 10.31524/bkkmedj.2024.13.001.
23. อินฐิตา พิมพ์พวง, มานพ คณะโต. ภูมิคุ้มกันยาเสพติดและสารเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี 2559;27:136-46.

24. นิสาลักษณ์ รัตนะ. ความคิดอัตโนมัติในวัยรุ่นชายที่ดื่มน้ำใ้กระเทียม [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2560.
25. ศุภกิตต์ เลขวิจิตร, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, พงศ์ประเสริฐ อ่อนจันทร์, บุญยิ่ง ประทุม. พฤติกรรมของเยาวชนที่เสพติดน้ำกระเทียม กรณีศึกษากลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมพัฒนศาสตร์ 2563;3:16-29.